

(i) Printed Pages : 4 Roll No. ....

(ii) Questions : 9 Sub. Code :

8	3	8	4
---	---	---	---

Exam. Code :

1	1	2	5
---	---	---	---

M.Ed. (General) 3rd Semester
(2122)

GUIDANCE AND COUNSELLING—III (In all Mediums)

Paper—II : C13-GNC-III

Time Allowed : Three Hours]   [Maximum Marks : 60

Note :— Attempt **FIVE** questions in all, selecting **ONE** from each of Units I–IV and Q. No. 9 (Unit–V) which is compulsory. All questions carry equal marks.

UNIT—I

1. Discuss the aims, need and scope of counselling.
2. How would you evaluate guidance programme with special reference to counselling ?

UNIT—II

3. Career talk and career conference play an important role in guidance and counselling. Justify.
4. Discuss the latest trends in guidance and counselling.

UNIT—III

5. Throw light on behaviouristic theory of counselling.
6. Describe the main features of reality theory along with its advantages and limitations.

UNIT—IV

7. Define intelligence. What are the different methods of assessment of intelligence ?
8. Interview and sociometry are essential tools for qualitative assessment of students. Explain.

UNIT—V

9. Write short notes on :
  - (a) Empathy
  - (b) Case study
  - (c) Advantages of Rational Emotive Therapy
  - (d) Limitations of group guidance.

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- सभी में से पांच प्रश्न करें, साथ ही यूनिट I से IV तक प्रत्येक में से एक प्रश्न करें। प्रश्न नं. 9 (यूनिट-V) अनिवार्य है। सभी प्रश्नों के समान अंक हैं।

यूनिट—I

1. परामर्श के उद्देश्य, आवश्यकता और कार्यक्षेत्र की चर्चा कीजिए।
2. परामर्श के विशेष संदर्भ में निर्देशन कार्यक्रम का सूल्यांकन आप किस प्रकार करेंगे ?

यूनिट—II

3. कैरियर चर्चा और कैरियर सम्मेलन, मार्गदर्शन और परामर्श में महत्वपूर्ण भूमिका निभाते हैं। औचित्य दें।
4. मार्गदर्शन और परामर्श में नवीनतम खानों पर चर्चा करें।

यूनिट—III

5. परामर्श के व्यवहारवादी सिद्धांत पर प्रकाश डालिए।
6. वास्तविकता सिद्धांत की मुख्य विशेषताओं के साथ-साथ इसके लाभों और सीमाओं का वर्णन कीजिए।

यूनिट—IV

7. बुद्धि को परिभाषित कीजिए। बुद्धि के आकलन के विभिन्न तरीके क्या हैं ?
8. छात्रों के गुणात्मक सूल्यांकन के लिए सामाज्यकार और समाजमिति आवश्यक उपकरण हैं। समझाइए।

यूनिट—V

9. संक्षिप्त नोट लिखें :
  - (a) सहानुभूति
  - (b) केस स्टडी
  - (c) तर्कसंगत भावनात्मक विधित्सा के लाभ
  - (d) समूह मार्गदर्शन की सीमाएं।

(पंजाबी अनुवाद)

ਨੋਟ :- ਯੂਨਿਟ I-IV ਹਰੇਕ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 9 (ਯੂਨਿਟ-V) ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਅੰਕ ਹਨ।

ਯੂਨਿਟ-I

1. ਕਾਰੀਅਰ ਚਰਚਾ ਅਤੇ ਕੈਰੀਅਰ ਸਮੇਲਨ, ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪਰਾਮਰਸ਼ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਐਲਾਨ ਕਰੋ।
2. ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪਰਾਮਰਸ਼ ਦੇ ਨਵੀਨਤਮ ਖੇਤਰਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-II

3. ਕਰੀਅਰ ਚਾਰਟ ਅਤੇ ਕਰੀਅਰ ਸੰਮੇਲਨ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕਾਊਂਸਲਿੰਗ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਜਾਇਜ਼ ਨਹਿਰਾਓ।
4. ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕਾਊਂਸਲਿੰਗ ਦੇ ਨਵੀਨਤਮ ਰੁਝਾਨਾਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-III

5. ਕਾਊਂਸਲਿੰਗ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰਵਾਦੀ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪਾਓ।
6. ਅਸਲੀਅਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਸਦੇ ਫਾਇਦਿਆਂ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-IV

7. ਬੁੱਧੀ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ। ਬੁੱਧੀ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕੇ ਕੀ ਹਨ ?
8. ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਗੁਣਾਤਮਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਇੰਟਰਵਿਊ ਅਤੇ ਸਮਾਜਮਿਤੀ (Sociometry) ਚਰਚੀ ਸਾਧਨ ਹਨ। ਜਮਝਾਓ।

ਯੂਨਿਟ-V

9. ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ :
  - (a) ਹਮਦਰਦੀ
  - (b) ਕੇਸ ਅਧਿਐਨ
  - (c) ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਬੈਰੋਮੀ ਦੇ ਫਾਇਦੇ
  - (d) ਸਮੂਹ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ।